

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Fredrik T Olsson
SLUTET PÅ KEDJAN

Copyright © 2014 by Fredrik T. Olsson

Published by arrangement with Partners in Stories Stockholm AB, Sweden

Translation Copyright © 2015 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01520-1

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

FREDRIK T. OLSON
HODNICI
VREMENA

Preveo Vladimir D. Nikolić

Beograd, 2015.

PRVI DEO

Osnova četiri

Nikad me ništa neće naterati da pišem dnevnik.

Događaji se odvijaju. Vreme prolazi. Život počinje, traje i završava se, a ništa u svoj toj besmislenosti ne postaje bolje samo zato što to zapišemo i posle gledamo u to. Jednoga dana sve će biti gotovo, a ako išta znam, to je da, kada zemlja bude pala na drveni poklopac iznad mene, neće postojati živa duša koja želi da pročita šta sam radio jednog martovskog ponedeljka.

Nikad me ništa neće naterati da pišem dnevnik.

Osim jednog.

Saznanja da uskoro više neće biti nikoga da to pročita.

Utorak, 25. novembar

Vidim sneg u vazduhu.

I strah u svačijim očima.

Čovek koga su ubili u uličici umro je prekasno.

Imao je trideset i nešto godina, a beše odeven u farmerke, košulju i vetrovku. Premalo odeće za to doba godine, no bio je prilično čist i relativno dobro naranjen – to su mu obećali, a to je i dobio.

Niko mu nije rekao šta će se potom dogoditi. I eto ga tu.

Stao je između kamenih zidova tačno iza stare zgrade pošte, zadihan, a tanani oblačići pare pojavljivali su se i nestajali u tami ispred njega. Nije imao kuda da utekne slušajući zvuke približavanja trojice u fluorescentnim prslucima.

Istini za volju, još je bio živ kada su vesti stigle do evropskih novina četvrt sata ranije, zakopane u bujici agencijskih izveštaja. Tri sažete rečenice o čoveku koga su pronašli mrtvog u centru Berlina nedugo nakon četiri sata u utorak ujutru. Nisu eksplicitno saopštavale da je pokojnik bio beskućnik i narkoman, ali se taj utisak sticao čitanjem između redova i bio je u potpunosti hotimičan. Kad već želite da slažete, ne postoji bolji način nego da to uradite kroz šturu istinu.

U najboljem slučaju, vest će dospeti u jutarnje novine u sporednoj rubrici, sa ostalim delićima nebitnih vesti. To bi bilo i više nego dovoljno, i to je bila jedna od brojnih sigurnosnih mera, a verovatno nije ni bila neophodna. Objašnjenje, čisto za slučaj da ih neko vidi dok dižu beživotno telo u tami, odnose ga do parkiranih kola hitne pomoći, zatvaraju zadnja vrata uz glatki škljocaj i odvoze se sa uključenim rotacionim plavim svetlom u ledenu kišu.

Ali ne u bolnicu.

S druge strane, u bolnici ionako ništa ne bi mogli da urade.

U vozilu hitne pomoći tri čoveka su ćutke sedela u nadi da su stigla na vreme.

Nisu.

Policiji nije trebalo više od dve-tri sekunde da razvali elegantna dupla vrata ka stepeništu, razbije prozore s olovnim okvirima i otključa bravu sa unutrašnje strane.

Prava prepreka bila je metalna rešetka posle toga. Imala je protivprovalnu zaštitu, bila je teška i verovatno izuzetno skupa, zatvorena i zaključana, i jedino što ih je sprečavalo da priteknu u pomoć sredovečnom čoveku koji se navodno nalazio u stanu.

Ako je uopšte još bio živ.

Poziv je rano izjutra stigao u policijsku stanicu u Normalmu i prošlo je mnogo vremena dok je operater pokušavao da ustanovi da li je žena na drugom kraju veze pouzdana i trezna, i da li poziv možda nije nekakva šala. Poznaje li tog čoveka? Da, poznaje ga. Da li je možda negde drugde? Ne, to je nemoguće. Kad ga je poslednji put videla? Nedavno, sinoć su razgovarali telefonom i zvučao je opušteno i smireno. Neobavezno su ćaskali o koječemu. To ju je uplašilo – kada se žalio, znala je u kakvom je stanju, ali kada se pravio mrtav hladan, trudeći se da zvuči pozitivno, to je bilo zabrinjavajuće. Kad ga je jutros pozvala i niko joj se nije javio, spoznaja ju je presekla kao ubod nožem: „Ovog puta je to zaista uradio.“

Žena je govorila razgovetno, a kada je operater na kraju prihvatio njenu priču, obavestio je policiju i službu hitne pomoći i prešao na sledeći poziv.

Čim je prva patrola stigla na lice mesta, znali su da je žena bila u pravu.

Vrata su bila zaključana. Unutra su se videla zatvorena sigurnosna vrata, kao zamagljeni obrazac kroz vitraž na vratima. Negde još dublje u unutrašnjosti na radiju je svirala klasična muzika, mešajući se sa grgotanjem vode koja se izlivala iz prepune kade.

A to je bio besкраjno loš znak.

Dva koraka dalje niz elegantne stepenice stajala je Kristina Sandberg, zureći pravo kroz crnu metalnu rešetku oko otvora lifta, pogleda prikovanog za komešanje ispred ulaza u svoj nekadašnji stan.

Žuti usijani metalni opiljci leteli su s bravareve brusilice dok je nagrizala put kroz sigurnosna vrata, koja je toliko dugo odbijala da ugradi, sve dok naposljetku nije bila prisiljena da ih prihvati nakon noći u kojoj se sve promenilo.

Ugradili su ih da se zašтите. A on će danas možda umreti zbog njih. Da nije bila tako neizmerno zabrinuta, bila bi strahovito besna.

Hodnici vremena

Iza bravara četvorica policajaca nervozno su cupkala u mestu, čekajući, a iza njih su stajala još dva podjednako nestrpljiva bolničara. Isprva su ga dozivali. „Vilijame“, vikali su, „Vilijame Sandberže!“

Ali nisu dobili nikakav odgovor i na kraju su odustali, začutili i pustili da brusilica radi svoj posao.

Kristina je mogla samo da posmatra.

Ona je zadnja stigla na lice mesta. Na brzinu je obukla farmerke i kaput od jelenske kože, skupila plave kovrdže u konjski rep i uskočila u kola uprkos tome što je našla savršeno parking-mesto i obećala sebi da ih neće pomerati sve do vikenda.

Do tada je nekoliko puta pokušala da ga pozove, prvi put čim je ustala, a zatim na putu do kupatila, potom još jednom pre nego što je uopšte imala vremena da osuši kosu. Posle toga je pozvala službu za hitne slučajeve, a njima je trebala čitava večnost da shvate ono što je ona već znala. Ono što je, u stvari, znala duboko u sebi još otkad se probudila, ali je pokušala da to smetne s uma na isti način kao i nečistu savest koja bi je grizla prilikom svakog njihovog razgovora.

Mrzela je sebe zbog toga što i dalje održava kontakt s njim. On je sve podneo kudikamo teže od nje, ne zato što je njena tuga bila išta manja, već zato što je bio jedini koji je dopuštao sebi da je oseća, i pored dve godine diskusije, ubeđivanja i razmatranja *zašto* i *možda* i *šta ako*, činilo se kao da se ništa ne menja. Njoj je čak pripala čast da na plećima nosi i njegovu i svoju tugu, plus dodatnu porciju krivice jer je osećala da ta raspodela nije fer.

Ali šta da se radi. Život nije fer.

Da jeste, sada ne bi stajala tu.

Sigurnosna vrata na kraju su popustila, a policajci i bolničari su pohrlili u stan.

Onda je vreme stalo.

Njihova leđa su nestala u dugačkom hodniku, a praznina koju su ostavili za sobom oteгла se i odbijala da se okonča. Nakon nepodnošljive dužine sekundi, ili minuta, ili godina, čula je isključivanje muzike, potom vode, a onda je zavladao potpuna tišina.

Sve dok se, konačno, nisu vratili u hodnik.

Izbegavali su da je pogledaju u oči izlazeći kroz uzani prolaz pored lifta. Usledio je oštar zaokret prema spiralnom stepeništu, bez udaranja u skupocene oslikane zidove, a zatim spuštanje naniže, žustro ali obazrivo, polako ali bez gubljenja vremena.

Kristina Sandberg se pribila uz metalnu rešetku, da propusti nosila na putu ka vozilu hitne pomoći parkiranom na pločniku ispred zgrade.

Ispod plastične maske za kiseonik ležao je čovek koga je nekada zvala suprugom.

Vilijam Sandberg nije zaista želeo da umre.

Ili tačnije: to nije bio njegov prvi izbor.

Radije bi živeo i bio zdrav, vodio podnošljiv život, naučio da zaboravi, našao neki razlog da pere odeću i budi se svakog jutra da je obuče, a zatim izlazi napolje i radi nešto što je nekome bitno.

Nije čak morao ni to da ima. Dve-tri sitnice bile bi dovoljne. Želeo je samo neki razlog da prestane da razmišlja o svemu bolnom. Ali kako ga nije pro-našao, sledeća mogućnost na spisku bila je da svemu tome učini kraj.

Ni to, očigledno, nije prošlo naročito dobro.

„Kako se osećate?“, upitala ga je mlada medicinska sestra, koja je stajala pored njegovog kreveta.

Bio je u polusedećem položaju, na tek opranoj posteljini, nameštenoj na klasičan bolnički način, s čaršavom presavijenim preko žutog ćebeta, kao da švedski zdravstveni sistem i dalje odbija da prihvati postojanje jorgana.

Pogledao je u sestru i pokušao da ne pokaže koliko mu i dalje smetaju otrovi u telu.

„Gore nego što biste želeli“, kazao je. „Bolje nego što sam planirao.“

Njegov odgovor ju je naterao da se osmehne, a to ga je iznenadilo. Verovatno nije imala više od dvadeset pet godina. Beše plavokosa i prilično lepuškasta. Ili je taj utisak dolazio od prigušene svetlosti kroz prozor iza njenih leđa.

„Izgleda da ipak nije kucnuo vaš čas“, kazala mu je. Glas joj je bio ravno-dušan, bezmalo razgovorljiv, a to ga je takođe iznenadilo.

„Biće još tušta i tma prilika“, odgovorio joj je.

„Vrlo dobro“, rekla je. „Uvek budite pozitivni.“

Osmeh joj je bio savršeno uravnotežen: dovoljno širok da naglasi ironiju, ali pod kontrolom u pravoj meri da ne potkopa humor, a on je odjednom shvatio da ne može da smisli šta da joj odgovori. Obuzelo ga je nelagodno osećanje da je razgovor gotov i da je ona pobedila.

Nekoliko narednih minuta je ćutke ležao u krevetu i gledao je kako radi po sobi. Efikasni pokreti, strogo utvrđen raspored: infuzija da se promeni, doza da se reguliše, detalji da se zapaze i uporede s pacijentovim kartonom.

Hodnici vremena

Diskretna efikasnost. A on je napokon počeo da se pita da li ju je pogrešno pročitao i da li se uopšte šalila s njim.

Konačno je obavila dužnosti. Namestila mu je posteljinu ne napravivši nikakvu vidljivu razliku. Krenula je da izađe, a onda zastala.

„Ne pokušavajte ništa glupo dok me nema“, rekla mu je. „Sve dok ste ovde, to će samo značiti mnogo dodatnog posla i za vas i za nas.“

Prijateljski mu je namignula, izašla u hodnik i pustila da se vrata zatvore za njom.

Ležeći u krevetu, Vilijam nije mogao da suzbije osećaj nelagodnosti. Ne zato što je postojao razlog da se tako oseća. Znao je samo da mu je nelagodno. Zašto? Zato što nije upotrebila očekivani materinski ton, onaj za koji je već odranije odlučio da će ga nervirati? Ili zato što su njeni jezgroviti komentari bili toliko neočekivani da je dozvolio sebi da se oseti izazvano, maltene zabavljeno?

Ne.

Trebala mu je sekunda, a onda je shvatio.

Zažmurio.

Beše to njen glas. Bio je potpuno isti.

Sve je bilo tačno kao ono što bi *ona* kazala.

Odjednom mu više nije smetao zujeći bol u telu – bio on posledica hiponatremije, ili dehidracije, ili prevelike količine neke supstance koju su pilule ostavile u njegovom umornom pedesetpetogodišnjem telu, sada predodređenom da bude slomljeno. Nisu mu više smetale ni rane što su ga pekle dok su se zaceljivale ispod zavoja obmotanih oko ručnih zglobova. Umesto toga, mučilo ga je nešto drugo. Opet ono osećanje, ono koje mu se uvek vraćalo, ono koje ga je napadalo udvostručenom snagom i kad bi nekako uspeo da ga zaboravi, a to ga je nateralo da sinoć ode u kupatilo i najzad donese odluku da to učini.

Samo zato što nije mogao da vidi znake.

Nije bilo drugog načina da se to izrazi, ma koliko ironično zvučalo.

On. Nesposoban da protumači znake.

Dođavola s tim!

Trebalo je da zatraži nešto za smirenje dok je sestra još bila tu. Analgetik. Ili dijazepam. Ili metak u glavu, ako bi mogla toliko da mu izađe u susret, mada verovatno ne bi.

Bio je na istom mestu kao i prethodne večeri: beskrajno obrušavanje kroz mračni prolaz, rušilačka žudnja da padne na dno i, uz malo sreće, nasmrta se razbije i ratosilja misli koje su uvek uspevale da ga kontrolišu. Misli koje su

mu, naizgled, namerno dozvoljavale kratkotrajne trenutke nade, samo da bi se vratile još žešćom silinom, čisto da mu pokažu ko je glavni.

Posegao je za belim gajtanom koji je visio sa zida. Privukao ga je sebi i pritisnuo dugme da pozove pomoć. U nadi da se neće vratiti ista medicinska sestra, jer bi bilo poražavajuće kad bi morao da je zamoli za pilule za spavanje nakon što je bio onako sarkastičan. S druge strane, ukoliko bi mu mogla pomoći da zaspri bar na neko vreme, to je cena koju je bio spreman da plati.

Stoga je ponovo pritisnuo dugme.

Na njegovo iznenađenje – ništa se nije čulo.

Pritisnuo ga je još jednom, ovaj put duže.

I dalje ništa.

Nije baš *toliko* čudno, kazao je sebi. Na kraju krajeva, ne poziva sebe. Sve dok se električno zvonce čuje negde drugde, gde god da lekari sede i šta god da rade, neko će to primetiti i poslati medicinsku sestru da vidi šta mu treba.

Onda je ugledao lampu. Crveno plastično kućište na zidu, tik iznad mesta gde je gajtan izlazio iz zida. Zar ne bi trebalo da se upali? Iako nije čuo zvonjavu, jamačno je bar svetlo trebalo da se upali, kako bi pokazalo da ga je pritisnuo?

Ponovo je pritisnuo dugme. Pa još jedanput. Međutim, ništa se nije desilo.

Bio je toliko zaokupljen pokvarenim alarmom da se štrećnuo na zvuk otvaranja vrata. Bacio je pogled ka njima, pokušao da odluči da li da odabere odbranu ili napad: da se žali na pokvarenu svetiljku ili da se izvini zbog toga što je toliko histerično pritiskao dugme?

Međutim, misli mu nisu otišle ništa dalje pre nego što su mu se oči privikle na svetlost s prozora. A onda nijedna od opcija nije delovala valjano.

Čovek koji je stajao pored njegovog ležaja nije bio ni lekar ni bolničar.

Nosio je poslovno odelo, košulju bez kravate i čizme, disproporcionalno teške u poređenju sa ostatkom garderobe. Imao je oko trideset godina, ali bilo je teško proceniti zbog obrijane glave i stava koji je odavao godine posvećenosti fizičkom treningu. Možda je stariji nego što izgleda. Ili obrnuto.

„Da li je to za mene?“, upita ga Vilijam, ne smislivši ništa drugo.

Čovek je bacio pogled na cveće u svojoj ruci, maltene kao da nije znao da ga drži. Nije odgovorio, već ga je samo nemarno bacio u lavabo. Cveće je bilo obično i pomagalo mu je da se stopi s okolinom i kreće po hodnicima bolnice ne upadajući u oči.

„Vilijam Sandberg?“, upitao je.

„Jedva“, odgovorio je Vilijam. „Ali da.“

Čovek je samo stajao u mestu. Zavladao je dug tajac dok su gledali jedan u drugog. Odmeravali su se pogledima, mada bi Vilijam teško bio sposoban da pruži bilo kakav otpor iz svog položaja. Čitava situacija bila je čudna, a Vilijam je mogao da oseti kako mu se čula bude i pripremaju za šta god da će uslediti.

„Tražili smo vas“, reče mu napokon neznanac.

Stvarno? Vilijam je pokušao da shvati o čemu to stranac govori. Nije bio svestan da je u skorije vreme iko pokušavao da stupi u kontakt s njim, ali istini za volju, verovatno ne bi ni primetio da je neko i pokušao.

„Imao sam privatnih problemčića.“

„Toliko smo shvatili.“

Mi? Ko je ovaj tip, dođavola?

Vilijam se malčice uspravi, upinjući se da mu se ležerno osmehne.

„Voleo bih da vas nečim ponudim, ali nisu onoliko velikodušni s morfijumom koliko bi se čovek nadao.“

„Potrebna nam je vaša pomoć.“

To je došlo niotkuda, skoro prebrzo, a u čovekovom glasu osetilo se nešto zbog čega je Vilijam na tren spustio gard. Mladić je postojano gledao u njega, ali se iza njegovog pogleda nešto skrivalo. Užurbanost. Možda čak i strah.

„U tom slučaju, mislim da imate pogrešnu osobu“, reče Vilijam podižući ruke. Ili je, makar, pokušao. Cevčice infuzije i kablovi EKG-a ograničavali su mu pokrete, ali je sve to poslužilo da naglasi poentu koju je pokušavao da istakne: Vilijam Sandberg teško da je trenutno u stanju da bilo kome pomogne.

Međutim, nabildovani mladić je zavrteo glavom. „Znamo ko ste.“

„A ko ste to vi?“

„Nije važno. Važni ste vi. Vaše veštine.“

Osećanje koje je probolo Vilijamovo telo bilo je u isti mah i poznato i neočekivano. Ovaj razgovor je očekivao, ali dvadeset godina ranije. Možda i pre deset. Tada ga ne bi iznenadio. Ali sad?

Čovek kraj kreveta govorio je besprekornim švedskim, ali je negde ispod površine bio naglasak. Odveć ugladen da bi se jasno odredio. Ali definitivno naglasak.

„Odakle ste?“

Čovek ga je pogledao s odglumljenim razočaranjem. Kao da bi Vilijam trebalo da shvati da neće dobiti odgovor i kao da je postavljanje tog pitanja nepristojno.

„Sepo?* Ministarstvo odbrane? Neka strana sila?“

* *Säkerhetspolisen*, švedska obaveštajna agencija. (Prim. prev.)

„Žao mi je, ne mogu da vam kažem.“

„U redu“, reče Vilijam. „Onda ih srdačno pozdravite i zahvalite im se u moje ime na cveću.“

Izgovorio je to s prizvukom konačnosti: razgovor je okončan, a da bi naglasio poentu, ponovo je podigao gajtan s alarmom. Palcem je pritisnuo dugme, pogledom fiksirajući mladića kao da želi da podvuče da je razgovor definitivno završen. Opet se ništa nije dogodilo.

„Da to radi, uključilo bi se svetlo“, reče mladić.

Neočekivano. Vilijam se izbečio na njega.

Još jedan trenutak odmeravanja, a onda je pustio da mu gajtan padne na stomak, na žuto bolničko ćebe.

„Imam pedeset pet godina“, rekao je. „Ne radim već godinama. Ja sam kao Kineski zid – nekada davno bio sam važan, ali danas se polako krunim.“

„Moji nadređeni misle drugačije.“

„A ko su tvoji nadređeni?“

U glasu mu se čula oštrina. Zamarao ga je ovaj razgovor, želeo je samo da popije pilule i zaspi, a ne da se igra hladnoratovskih igara s nabildovanim štenetom koje je stiglo deceniju prekasno.

No mladić je prvi okončao razgovor.

„Žao mi je“, ponovio je. Uzdahnuo je pomirljivo, a zatim se obrnuo na peti.

Odlazi, pomislio je Vilijam. Čudan kraj još čudnijeg razgovora.

Međutim, kad je mladić otvorio vrata ka hodniku, tamo su čekala još dvojica.

Časovnik je pokazivao trinaest i deset dok je lekarski tim lutao kroz lavirint-ske hodnike Odeljenja intenzivne nege Karolinske univerzitetske bolnice da proverí pacijentov napredak.

Završili su pola obilaska bez nekih većih iznenađenja, a njihov naredni pacijent je bio čovek star pedeset i nešto godina, koji je pokušao da se ubije: predozirao se pilulama i isekao po rukama. Teško da je predstavljao slučaj koji bi zahtevao duži ostanak na intenzivnoj nezi. Dobio je transfuziju, kako da nadoknadi ono što je izgubio, tako i da razredi visoku dozu lekova u krvi, ali i kad je stigao, nije bio u kritičnom stanju. Ili je pogrešio i uzeo premalu dozu, ili je, sasvim moguće, bio samo još jedan slučaj osobe koja pokušava da privuče pažnju svoje okoline.

U svakom slučaju, nije bilo sumnje da ubrzo neće više biti pod njihovom odgovornošću. Doktor Erik Ternel je zastao izvan pacijentove sobe, sklopio

Hodnici vremena

medicinski karton u šaci i klimnuo glavom kolegama: ovo će završiti na brzaka.

Kada su ušli u sobu, prvo što su videli bio je prazan krevet.

Buket cveća ležao je naopačke u lavabou, vaza na noćnom stočiću bila je oborena i razbijena, posteljina je ležala zgužvana na podu, a cevčice infuzije slobodno su visile sa stalka.

Nužnik je bio prazan. U ormanu nije bilo ličnih predmeta s kojima je pacijent primljen u bolnicu. A fioka male komode beše izvučena i prevrnuta.

Vilijam Sandberg je nestao.

Posle sat vremena potrage zaključeno je da se pacijent ne nalazi nigde u bolnici i njenoj blizini, a niko nije imao pojma zašto.

3

Kola hitne pomoći, koja to zapravo nisu bila, stajala su parkirana nasred poljane samoniklog rastinja – korova koji je tvrdoglavo izdžikljao prkoseći brojnim pokušajima iskorenjivanja, iznova vireći iz kratera i jama nastalih eksplozijama. Bilo je nekakve blage ironije u svoj toj vitalnosti, ali je ona bila protraćena na svakoga ko je znao da to mesto postoji.

Ljudi u fluorescentnim prslucima i bolničarskoj odeći odavno su otišli, očišćeni i dobrano na putu kroz spisak unapred definisanih bezbednosnih protokola.

U kolima hitne pomoći ostao je jedino beskućnik.

Oduzeli su mu život, u to nije bilo nikakve sumnje. Ali nisu li mu takođe podarili novi? Bolji život? Ko zna nije li možda na ovaj način čak poživio duže – možda bi ga ulica dosad već uzela da su ga ostavili da ostane tamo gde je bio? Dali su mu hranu, odeću, mesto za život. Imao je svrhu. Vežbao je. Čak su mu, u neku ruku, pružili obrazovanje.

Ali niko mu nije rekao za strah.

Za simptome.

Ko je mogao znati da će sve otići toliko daleko?

„To mu je što mu je“, rekao je mladi kratko podšišani pilot helikoptera, kao da je ama baš svaka Konorsova misao bila odštampana na teleks-traci i data mu na čitanje. Sedeo je na svom sedištu, a slušalice su se mučile da mu dopuste da čuje vlastiti glas umesto neprekidnog jednoličnog zujanja propelera.

Konors je klimnuo glavom.

„Hoćemo li?“, upitao ga je pilot, zadobovavši prstima po kontrolnoj palici.

Konors je ovog puta zastao pre nego što je klimnuo glavom, ali su obojica znala da će pre ili kasnije krenuti. Bez njegovog dogleda, vozilo hitne pomoći bilo je samo blistava tačkica daleko u ranom praskozorju, ali on ipak nije hteo da skine oči s njega.

Kao da je mogao da izbegne neizbežno.

Kao da sedi s odgovorima u jednoj i testom u drugoj ruci, trudeći se da smisli drugačije rešenje, iako je znao šta obavezno sledi na kraju.

Odgovornost. Precenjena karakteristika.

Ali situacija je bila takva kakva je.

Dao je pristanak toliko ovlašnim pokretom ruke da je mogao biti i nehotični trzaj turbulencije, ali ga je kratko podšišani pilot ipak zapazio i uradio ono što je trebalo. Već je držao palicu u šaci i trebalo je samo da pritisne dugme.

Kada su kola hitne pomoći eksplodirala u ognjenom oblaku, posao je bio gotov.

A nova generacija trave i divljeg cveća dobila je nov krater za osvajanje.

4

Kad se Vilijam Sandberg probudio drugi put tog dana, iako je prvobitno planirao da se uopšte ne probudi, zatekao se nekoliko hiljada stopa visoko u vazduhu.

To saznanje ga je smesta rasanilo.

Sedeo je u kožnoj fotelji, mekoj, toploj i dovoljno dubokoj da stane tačno ispred kućnog bioskopa u svakom prigradskom domu. S druge strane prozora od akrilnog stakla nisko sunce sijalo je pravo u njega, prosecajući put kroz privlačan pamučast pejzaž gusto zbijenih oblaka.

Bio je u avionu. Sanjao je.

Kao i uvek, san je ostao s njim, bezobličan, praćen osećanjem nelagode. Na tren je razmotrio ideju da uradi ono što je naučio da radi, da pusti um da pođe na putovanje unazad, prateći to osećanje u potrazi za onim što ga je na prvom mestu izazvalo. Mnogo puta bi se ispostavilo da je reč o istom. Takođe, često ga je sve više mučilo da se vraća nazad i iznova proživljava te slike. S druge strane, to mu je bio jedini poznat način da ih se otarasi.

Međutim, umesto toga, ostavio je san na miru. Prisilio je sebe da se usredsredi na to gde se nalazi, nepomičan u fotelji, kao da bi i najmanji pokret njegovim saputnicima mogao da stavi do znanja da je budan i da je vreme da uđu i neutrališu ga.

Saputnicima? Kome?

Nije znao.

Jedino što je znao bilo je poslednje čega se sećao – trojice u odelima, koji ulaze u njegovu bolničku sobu. Morila ga je žed i shvatao je da se trenutno nalazi pod kontrolom nekoga ko je pun ko brod.

Nije mu ovo bila prva vožnja privatnim mlaznjakom. Ali od svih aviona u kojima je bio, ovaj je bio najraskošnije opremljen. Njegovu sobu – a to stvarno beše kompletna soba, u kojoj je naspram njega stajala još jedna fotelja, a između sedišta sto okačen na zid, koji je dominirao kao tipično radno mesto – od ostatka aviona razdvajao je jak pregradni zid. Vrata od imitacije drveta vodila su u ono što je najverovatnije uzani hodnik duž leve strane aviona. Svakako ne bi bilo naročito teško otvoriti ih na silu ako bi to pokušao. Ali definitivno su zaključana.

S druge strane, zapitao se, zašto je to toliko izvesno?

Ništa nije ukazivalo na to da je zatvorenik. Pojas, koji mu je neko pažljivo zategao preko grudi, bio je običan, sigurnosni, a kad je pritisnuo kopču, ot-kopčao se baš kao što i treba. Jedino što ga je sprečavalo da ustane bila je njegova vlastita odluka da ostane u sedećem položaju.

Mlaz svežeg vazduha šibao je iz ventilatora na plafonu. Razlivala se meka toplina od sunca. Juče se nagutao pilula, a danas sedi u avionu, odeven u bolničku košulju i šlampave pantalone, pogrbljen u fotelji koja verovatno košta koliko i nečija prosečna godišnja zarada. Ako je to smrt, onda ona ima čudan smisao za humor.

Iznenadilo ga je što je tu. I smetalo mu je što je iznenađen. Dugo je bio savršeno pripremljen za ovakve, pa čak i kudikamo gore situacije.

Krajem osamdesetih, kada je imao trideset godina, a svet bio podeljen između dve supersile u plavom i crvenom, kroz Stokholm su ga u nekoliko navrata pratila vozila. Parkirao bi automobil i hodao u zamršenim obrascima kroz tržne centre i robne kuće, baš kao što su ga naučili, i svaki put bi mu pošlo za rukom da se otrese pratilaca. Taksijem bi se vratio kući, a neki kolega bi mu dovezao kola nekoliko dana kasnije, sve u skladu s protokolom. U svom prigradskom domu instalirao je alarmni sistem i bezbednosne kamere, skoro nevidljive i izvanredno tehnološki napredne za to doba, ali to nije sprečilo čudno škljocanje u njegovom fiksnom telefonu, niti putujuće prodavce koji su neprestano posećivali komšije, a zatim sedeli u parkiranim kolima, pokušavajući da zavire u njegovu kuću. On je bio, vrlo jednostavno, izuzetno zanimljiva meta, a sve to je u potpunosti bila posledica njegovog posla.

Ali to je bilo tad, dok je bio aktivan, mlad i pun potencijala – a to se izduvalo, kao što je imao običaj da kaže – i kada su njegove sposobnosti bile izuzetne i vrlo tražene. Sada je bio istrošen i suvišan. Najveći deo njegovog posla najverovatnije je zamenilo nekoliko reda kompjuterskog koda i laptop iz tržnog centra.

Zavrteo je glavom u neverici. Teško da je razvoj tehnologije bio kriv za to što su ga škartirali. Nije mogao da krivi nikakve spoljašnje faktore. Sam je učinio nemogućim da ga zadrže, do te mere da su mu ponudili penziju s nepunih pedeset godina. Sam sebi je iskopao rupu i, znao je to, uskočio pravo u nju i nastavio da kopa, dok za sve to vreme nije mogao a da ne uživa u tome, nalazeći neko neobjašnjivo zadovoljstvo u gledanju kako se raspada sve ono što je sagradio.

A evo gde je sad. Ukočenih mišića i suvih usta, s dve duboke posekotine na ručnim zglobovima. U veoma modernom poslovnom mlaznjaku. Ugrabili su ga neki koji nisu mogli da budu ništa drugo do neka strana vojna sila.

U svemu tome nije bilo ama baš nikakve logike.

Neko je kidnapovao Vilijama Sandberga.

Ali to se dogodilo najmanje deset godina prekasno.

Mladi pripravnik obratio je jednako malo pažnje na vest kao i svi ostali u redakciji tog jutra.

Sedeo je za svojim velikim monitorom, isuviše pospan da se usredsredi na članak koji je trebalo da skicira, i umesto toga se okrenuo vestima na internetu, pretvarajući se da je odgovoran i ažuran, iako je zapravo samo želeo da odahne minut-dva a da to ne bude odveć očigledno.

Usredsredio je pogled najbolje što je mogao. Propratio je stalni tok izveštaja novinskih agencija iz celog sveta i kratke sažetke vesti na engleskom jeziku, koje nisu bile dovoljno bitne da zasluže sopstveni bilten.

To je bilo dosadno, ali manje od pokušaja da se sumira debata o ponovnoj izgradnji centra Stokholma hiljaditi dan zaredom. Iako bi deset od deset poruka moglo da se odbaci jednim klikom na *obriši*, ili zato što je vest bila premala, ili zbog toga što je bila geografski nebitna za novine, i dalje je mogao da tvrdi kako zapravo nešto radi. Ukoliko bi ga neko upitao čime se bavi, mogao bi da kaže kako proverava izvore vesti. To je zvučalo mnogo bolje nego da kaže da je previše mamuran da piše.

I eto ga tu, sa još jednim nezanimljivim delićem vesti na ekranu ispred sebe, dok mu kažiprst desne šake lebdi iznad dugmeta *obriši*. Beskućnik je